

Plaće, naknade, naknade troškova, nagrade, potpore i otpremnine u osnovnom i srednjem obrazovanju

mr. sc. Marija Zuber,
savjetnica-urednica, "Rif"
mzuber@rif.hr
ožujak, 2010.

Pravo radnika na plaću

- Odredbe ZR-a neznatno izmijenjene
- Plaća: - kolektivni ugovor
 - ugovor o radu
 - pravilnik o radu (najmanje 20 rad.)
 - primjerena plaća
- **primjena za radnika najpovoljnijeg prava**, osim ako ZR-om ili posebnim zakonom nije drugačije određeno
 - posebni zakoni: Zakon o plaćama u javnim službama
Zakon o osnovici za plaće ...
Zakon o minimalnoj plaći

Isprave o plaći

NOVO:

1. **Izmijenjen je rok za uručenje isprave o isplaćenoj plaći, naknadi plaće i otpremnini – 15 dana od dana isplate**

NOVO:

1. **Pravilnik o sadržaju isprava o plaći, naknadi plaće i otpremnini – u roku 6 mjeseci**

Određivanje plaće u obrazovanju

Zakon i Uredba:

OSNOVNA PLAĆA

= osnovica x koeficijent + 0,5% za radni staž

Kolektivni ugovori:

+ DODACI ZA UVJETE RADA

Uredba Vlade RH:

+ STIMULATIVNI DIO PLAĆE

Dodaci na plaću

- Ugovaraju se kolektivnim ugovorima

OVLAŠTENE STRANE: - Vlada

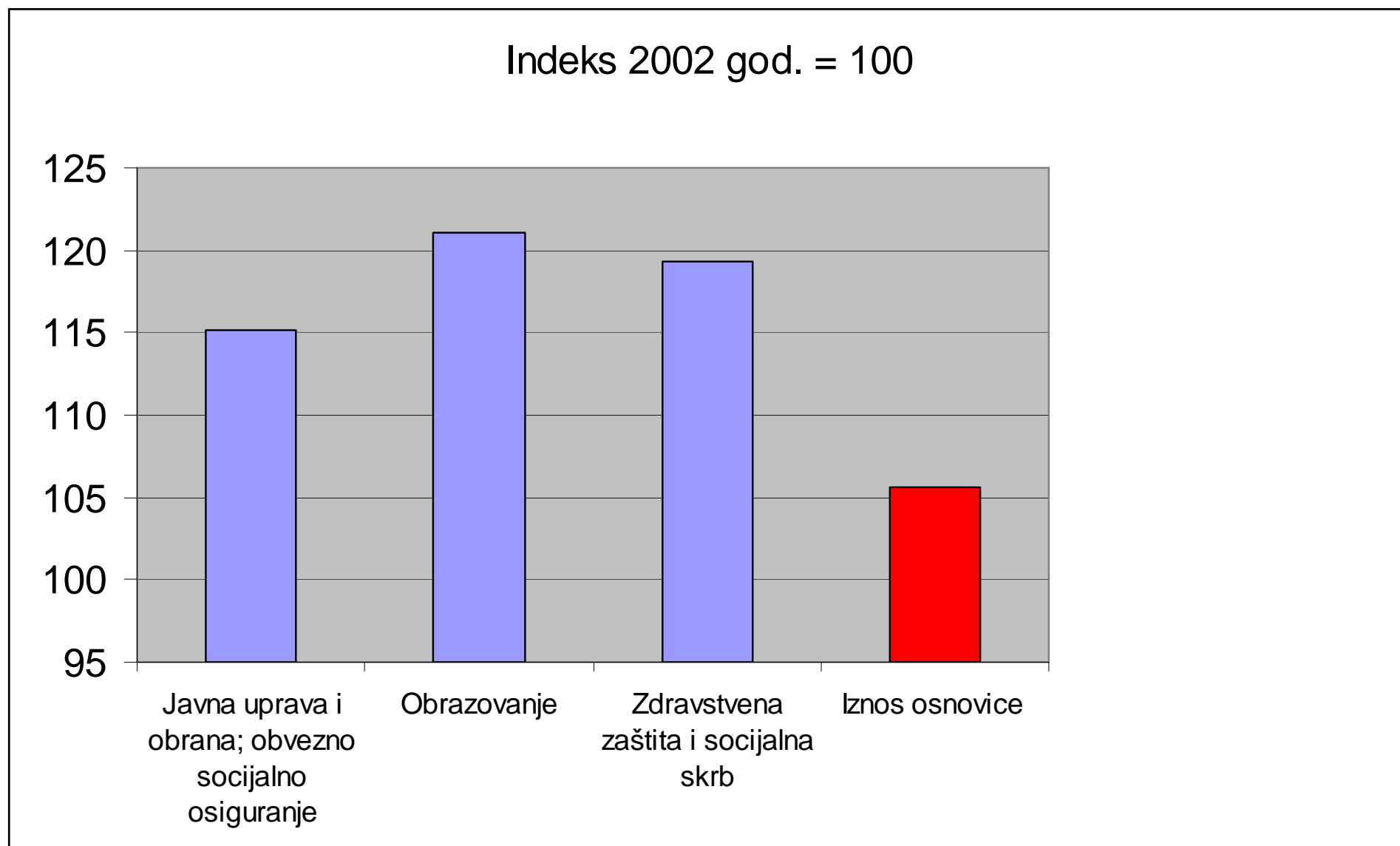
- sindikat

Vlada RH u dvostrukoj ulozi:

1. tijelo izvršne vlasti države

**2. stranka kolektivnog ugovora na strani
poslodavca**

USPOREDBA: osnovica i prosječna plaća

«Skrivene» isplate plaća

PRAVO NAKNADE TROŠKOVA, NAGRADE, POTPORE I OTPREMNINE

2 aspekta:

1. različito određena prava za državne u odnosu na javne službe i različito određena prava unutar djelatnosti javnih službi
2. ugovaranje prava u svotama većim od neoporezivih iznosa, pa se po tom osnovu isplaćuje primitak izjednačen s plaćom

Naknade troškova, nagrade, potpore i otpremnine

- uređivanja novčanih prava u k.u., a da u Proračunu RH nisu istodobno osigurana sredstva za isplatu ugovorenih prava
- neka prava su određena u većim svotama od propisanih neoporezivih iznosa

POSLJEDICA:

ugovorena prava se ne isplaćuju !

REZULTAT:

u poreznom smislu se radi o isplati plaće !

Naknade, potpore ...izvori prava

- **Zakon o radu** (NN 149/09.)
 - nema odredbi o naknadi troškova radniku
 - nema odredbi o potporama i nagradama, osim 2 prava:
 1. otpremnina za otkaz ugovora o radu bez krivnje radnika (čl. 119.)
 2. naknada zbog neiskorištenog godišnjeg odmora (čl. 61.)
- **Izvor prava - autonomni izvori prava:**
 - Temeljni kolektivni ugovor za javne službe
 - Kolektivni ugovor za zaposlenike u osnovnoškolskim ustanovama – istekao, produžena primjena pravnih pravila
- **VAŽNO:** sva su prava određena u neto iznosu !!

Primjena za radnika najpovoljnijeg prava

Čl. 7. st. 3. Zakona o radu:

“Ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ugovorom o radu, pravilnikom o radu, sporazumom radničkog vijeća i poslodavca, kolektivnim ugovorom ili zakonom, primjenjuje se za radnika najpovoljnije pravo, osim ako ovim ili posebnim zakonom nije drugačije određeno.”

Posebni zakon

- Zakon o izvršavanju Proračuna RH za 2010. g. (NN 151/09.)
- Odluka Vlade RH:
 - **dnevnica za službeno putovanje u zemlji - 170,00 kn dnevno**
 - **terenski dodatak za rad na terenu u trajanju preko 30 dana - 170,00 kn dnevno**
 - **naknada za odvojeni život od obitelji – 1.000,00 kn mjesečno**
 - **naknada za korištenje privatnog automobila u službene svrhe - 2,00 kn po prijeđenom km**

Neoporezivi i oporezivi iznosi nagrada, potpora, naknada...

- **Zakon o porezu na dohodak**
 - Pravilnik o porezu na dohodak,
- **Zakon o doprinosima za obvezna osiguranja**
 - Pravilnik o doprinosima za obvezna osiguranja
 - Pravilnik o obrascu R-Sm

VAŽNO:

Neoporezivi iznosi se mogu isplatiti radniku !

Pravo na naknade, potpore i nagrade vs. porezni propisi

- Zakon o porezu na dohodak – **plaća** je sve što poslodavac isplaćuje ili na drugi način omogućava radniku, **osim iznosa naknada, nagrada i potpora koje su propisani u Zakonu i Pravilniku o porezu na dohodak.**

Naknade, nagrade, potpore i otpremnine

2 skupine novčanih prava radnika:

- 1. naknade troškova koji radniku nastaju pri obavljanju poslova ugovorenih ugovorom o radu, i**
- 2. razne nagrade, potpore i otpremnine koje poslodavac isplaćuje radniku u posebnim situacijama**

Naknade troškova – uvjetna podjela prema prirodi troškova

VRSTE TROŠKOVA:

(ovisno o lokaciji poslodavca, poslu koji radnik obavlja, načinu obavljanja poslova, lokaciji na kojoj radnik radi, udaljenosti mjesta rada od mjesta stanovanja i dr.)

- 1. naknade troškova koji su u vezi sa svakodnevnim obavljanjem poslova na radnom mjestu,**
- 2. naknade troškova koji radniku nastaju iznimno, kad je po nalogu poslodavca upućen obaviti posao izvan uobičajenog mjesta rada**

Naknada troškova prijevoza na posao i s posla

1. isplatom novčanog iznosa u visini određenoj čl. 65. TKU, ili
2. isporukom prijevozne karte

NEOPOREZIVI IZNOS:

- U visini stvarnih troškova javnog prijevoza
- Ako na određenoj relaciji nema javnog prijevoza, a radniku objektivno nastaju troškovi prijevoza – u visini cijene javnog prijevoza na istoj ili sličnoj udaljenosti

Troškovi službenog putovanja

- **Naknada troškova prijevoza**
- **Naknada troškova noćenja**
- **Dnevnicica za službeno putovanje:**
 - u tuzemstvu
 - u inozemstvu
- **Ostali dokumentirani troškovi vezani uz izvršavanje poslova za poslodavca**

Dnevnice u zemlji i osigurana prehrana – porezni aspekt

- u slučaju kad je uz putni nalog priložen račun za polupansion ili puni pansion - 2 načina:
 1. radniku nadoknaditi puni iznos hotelskog računa za polupansion ili puni pansion, ali tada nema uvjeta za isplatu neoporezive dnevnice (iznos koji se isplaćuje = plaća), ili
 2. pribaviti isprave o cijeni noćenja s doručkom, pa radniku po računu nadoknaditi samo dio koji se odnosi na smještaj i uz to, isplatiti mu neoporezivu dnevnicu

Naknada radniku za korištenje njegove osobne imovine

- **Obveza – ugovor o iznajmljivanju pokretnih i nepokretnih stvari – obveza dostave Poreznoj upravi u roku 8 dana – rješenje o porezu na dohodak**

IZNIMKA:

- **upotreba privatnog automobila radnika za službene svrhe - neoporeziva naknada: 2 kn po prijeđenom km**

Radna odjeća

- propisi koji uređuju zaštitu na radu i obveze poslodavca da radniku osigura rad na siguran način
- posebni propisi, pravilnici, odluke i drugi akti poslodavca (npr. trenirka za nastavnika tjelesne kulture, radna kuta za nastavnika kemije ...)

ZAHTJEV IZ POREZNIH PROPISA:

Neoporezivi su izdaci za radnu odjeću koja je obilježena znakom poslodavca.

Školovanje i stručno usavršavanje radnika

NEOPOREZIVO:

- školarine
- literatura
- kotizacije za seminare, kongrese i dr.
- troškovi putovanja radi školovanja i stručnog usavršavanja

Naknada troškova radniku i pravo na plaću

- **Naknada troškova radniku - poslodavac namiruje izdatke koje je radnik imao zbog obavljanja poslova ugovorenih ugovorom o radu**
- **Isplata plaće – plaćanje izvršenog rada**

**ISPLATA NAKNADE TROŠKOVA NIJE
ZAMJENA ZA PRAVO NA PLAĆU.**

Nagrade, potpore i plaća

SLIČNOSTI I RAZLIKE

- u funkciji povećanja kupovne moći radnika i njegove obitelji
- **potpore i plaća - načelna razlika između potpora i plaće je u tome što plaća ovisi vrsti i karakteru posla koji radnik obavlja, a potpore su u funkciji pomoći radniku u posebnim životnim situacijama**
- **nagrade i plaća – po obilježju su bliže plaći**

Jubilarne nagrade

PRAVO: za staž u javnim službama

Navršene godine rada	Pravo	Neoporezivi iznos
5 godina	1 osnovica	-
10 godina	1,25 osnovica	1.500,00
15 godina	1,5 osnovica	2.000,00
20 godina	1,75 osnovica	2.500,00
25 godina	2 osnovice	3.000,00
30 godina	2,5 osnovica	3.500,00
35 godina	3 osnovice	4.000,00
40 godina	4 osnovice	5.000,00
45 godina	5 osnovica	mišljenje MF: 5.000,00

Potpore i pomoći

Potpora u slučaju	Pravo radnika	Neoporezivi iznos
bolovanja dužeg od 90 dana	3.326,00	2.500,00 godišnje
nastanka invalidnosti radnika	3.326,00	2.500,00 godišnje
nastanka invalidnosti malodobnog djeteta ili supružnika	3.326,00	-
smrti supružnika, djeteta i roditelja	3.326,00	3.000,00
smrti radnika – na poslu - izvan posla	9.978,00 + t.p. 6.652,00	7.500,00
za kupnju lijekova, nabavu ortopedskih pomagala	3.326,00	-
za novorođeno dijete	-	3.326,00

Regres za godišnji odmor, godišnja nagrada, darovi djeci

Pravo radnika	Iznos prava	Neoporezivo
▪ božićnica	1.250,00	2.500,00
▪ regres za godišnji odmor	1.250,00	
• dar djetetu radnika (do 15 godina)	500,00	600,00

Naknada za neiskorišteni godišnji odmor

NOVO – čl. 61. novog Zakona o radu:

- **PRAVO:** u slučaju prestanka ugovora o radu, ako radnik nije iskoristio godišnji odmor ili ga nije iskoristio u cijelosti
- **IZNOS:** u visini naknade plaće na koju bi imao pravo da je koristio godišnji odmor (najmanje prosječna plaća u posljednja tri mjeseca)
- **POREZNO ODREĐENJE:** plaća

Otpremnina za odlazak u mirovinu

- Nije propisana Zakonom o radu
- Izvor prava: TKU
3 proračunske osnovice = **9.978,00 kn**
- Neoporezivi iznos otpremnine:
8.000,00 kn
- Razlika iznad 8.000,00 kn – kao **plaća**

Otpremnina za poslovno i osobno uvjetovani otkaz

PRAVO:

1/3 prosječne bruto plaće ostvarene u prethodna tri mjeseca za svaku navršenu godinu rada u javnim službama, a najviše 6 bruto plaća

NEOPOREZIVI IZNOS:

6.400,00 kn za svaku navršenu godinu rada kod poslodavca koji otkazuje ugovor o radu

Primjeri:
**Otpremnine za otkaz ugovora o radu
prema Zakonu o radu**

Godine staža	Pravo na otpremninu npr. prosj. Plaća =7.460	Neoporezivi iznos otpremnine
10	24.867,00 1/3 od 7.460,00 x 10	64.000,00
20	44.760,00 6 x 7.460,00	128.000,00
30	44.760,00 6 x 7.460,00	192.000,00

Pravo na dvostruki iznos otpremnine

- Radnik koji je pretrpio ozljedu na radu ili obolio od profesionalne bolesti, a koji nakon završenog liječenja ne bude vraćen na rad, ima pravo na dvostruku otpremninu od iznosa koji bi mu inače pripadao.
- Ako poslodavac ponudi odgovarajući posao, a radnik odbije - jednostruka otpremnina

Izvori radnog prava i porezni propisi

<p>- Ako je pravo radnika određeno u manjem ili u jednakom iznosu kao i u poreznim propisima</p>	<p>NEOPOREZIVI PRIMITAK RADNIKA</p>
<p>Ako je pravo radnika određeno <u>u većem</u> iznosu ili na način da se ne traži ispunjavanje uvjeta propisanih u poreznim propisima</p>	<p>PLAĆA RADNIKA</p>

Naknade, nagrade i potpore koje se isplaćuju preko neoporezivih iznosa i POSEBNI POREZ

- **u TKU za javne službe - iznosi naknada, nagrada i potpora su ugovoreni u neto svoti**
- **koju ugovornu stranu tereti novouvedena obveza plaćanja posebnog poreza:**
 - radnika, ili
 - poslodavca